

การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในการทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์ : โครงการทดลอง

นางสาวสุภาภรณ์ ทิพยเนตร

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-576-857-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016405

i 10306559

THE USE OF MICROCOMPUTER FOR CATALOGUING NONPRINT MATERIALS :
A PILOT PROJECT

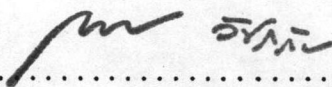
Miss Sukanchanna Thipayanete

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Library Science
Graduate School
Chulalongkorn University
1990
ISBN 974-576-857-8

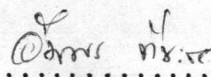
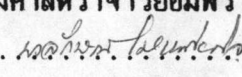
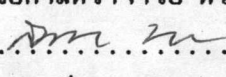
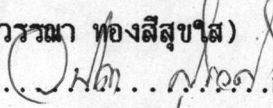
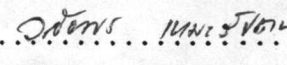

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในการทํารายการวัสดุไม่ตีพิมพ์ : โครงการทดลอง
โดย นางสาวสุภาภรณ์ ทิพย์เนตร
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ ไม้หน่ายกิจ
อาจารย์สุวรรณา ทองสีสุขไส

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์อัมพร ทิชะระ)
....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ ไม้หน่ายกิจ)
....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(อาจารย์สุวรรณา ทองสีสุขไส)
....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยวนิดา สุรวดี)
....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมพร เหมะรัชตะ)

พิมพ์ต้นฉบับมัลติมีเดียวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สุภาัญญา ทิพยเนตร : การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในการทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์ : โครงการทดลอง (THE USE OF MICROCOMPUTER FOR CATALOGUING NONPRINT MATERIALS : A PILOT PROJECT) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ, อ.สุวรรณ ทองสีสุขใส, 362 หน้า. ISBN 974-576-857-8

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ ออกแบบ และสร้างระบบการจัดเก็บและค้นคืน วัสดุไม่ตีพิมพ์ สำหรับหอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยใช้ไมโครคอมพิวเตอร์และ โปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS 2) ประเมินผลการทดลอง ระบบการทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์โดยใช้ ไมโครคอมพิวเตอร์กับกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นวัสดุไม่ตีพิมพ์ 4 ชนิด คือ เทปบันทึกเสียง แผ่นเสียง แผ่นที่ และเทปบันทึกภาพ จำนวน 200 รายการ ที่คัดเลือกจากฝ่ายโสตทัศนศึกษาหอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มาทำบัตรรายการตามหลักเกณฑ์การลงรายการแบบ AACR2 ระดับ 3 แล้วทำการ แปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบ UNIVMARC และบันทึกลงในไมโครคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS version 2.3 ที่ได้สร้างโครงสร้างฐานข้อมูลวัสดุไม่ตีพิมพ์ไว้แล้ว เพื่อใช้ในการประมวลผล ตัวอย่างข้อมูล ผลผลิตที่ได้จากการทดลองได้แก่ บัตรรายการ บรรณานุกรมวัสดุไม่ตีพิมพ์ คัดยี่ห้อผู้แต่ง คัดยี่ห้อเรื่อง คัดยี่ห้อเลขเรียกวัสดุ รายชื่อวัสดุไม่ตีพิมพ์ใหม่ประจำเดือน โดยแสดงผลทั้งทาง จอภาพและเครื่องพิมพ์ ในด้านการสืบค้นข้อมูลสามารถค้นหารายการที่ต้องการได้จากตัวค้น 4 ตัว คือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง เลขเรียกวัสดุ และสามารถใช้ตรรกแบบ Boolean ได้

การประเมินผลสมรรถนะของระบบกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้ประเมินผลระบบทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักวิเคราะห์ระบบ บรรณารักษ์และผู้ใช้บริการวัสดุไม่ตีพิมพ์ สรุปได้ว่า ผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็น ว่าระบบการทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์โดยใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ สามารถปฏิบัติงานได้ดี ทั้งในด้านการจัดเก็บ ทำการบำรุงรักษาแฟ้มข้อมูลบรรณานุกรมวัสดุไม่ตีพิมพ์ จัดพิมพ์รายการวัสดุไม่ตีพิมพ์ในรูปแบบ เล่มโดยจัดเรียง รายการตามชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง และเลขเรียกวัสดุ และสามารถค้นหารายการวัสดุไม่ตีพิมพ์ได้ โดยใช้ตัวค้น 4 ตัวคือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง และเลขเรียกวัสดุ โดยใช้ตรรกแบบ Boolean ได้โดย แสดงผลลัพธ์ที่ได้ทั้งจอภาพและกระดาษต่อเนื่องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันใน รายละเอียดคือ กลุ่มบรรณารักษ์มีความเห็นว่าระบบสามารถปฏิบัติงานได้ดี ในระดับมากโดยมากกว่า ผู้ประเมินกลุ่มอื่นในทุกด้าน เนื่องจากจากภูมิหลังในการใช้โปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS มากกว่า กลุ่มอื่น ในขณะที่นักวิเคราะห์ระบบมีความเห็นว่าระบบสามารถปฏิบัติงานได้ดี ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย รองลงมาจากกลุ่มบรรณารักษ์ เนื่องจากมีความรู้ในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหลายชนิดทำให้เกิดความคิด เปรียบเทียบแต่ละโปรแกรม สำหรับผู้ใช้บริการวัสดุไม่ตีพิมพ์มีความเห็นว่าเป็นสิ่งที่ได้มีการพัฒนาเครื่องมือ ในการช่วยค้นรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์โดยใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ แต่ยังไม่คุ้นเคยกับรายละเอียดที่จัดเก็บตาม หลักเกณฑ์แบบแองโกลอเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2

ภาควิชา ..... บรรณารักษศาสตร์ .....
สาขาวิชา ..... บรรณารักษศาสตร์ .....
ปีการศึกษา ..... 2532 .....

ลายมือชื่อนิสิต ..... *สม. น.* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *ผศ.ดร. นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ* .....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

SUKANCHANA THIPAYANETE : THE USE OF MICROCOMPUTER FOR CATALOGUING
NONPRINT MATERIALS : A PILOT PROJECT. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.
NONGLAK MINAIKIT, PH.D., MISS SUWANNA THONGSEESUKSAI, 362 PP.
ISBN 974-576-857-8

The objectives of this thesis are: 1) to analyze, design and create a system for storage and retrieval of nonprint materials in the Central Library, Khon Kaen University by using microcomputer and MINI-MICRO CDS/ISIS program; 2) to evaluate the efficiency of the system by different group of users.

Samples used in this study are 200 titles of 4 types of nonprint materials: tape cassettes, maps, phonodiscs and video recordings, selected from Audio-Visual Department, Khon Kaen University's Central Library. These samples were catalogued by using AACR2 level 3, converted into UNIVMARC and processed by microcomputer with MINI-MICRO CDS/ISIS version 2.3 program. The outputs can be displayed on both monitor and printer in forms of catalogue card, bibliography of nonprint materials, author index, title index, call number index and monthly list of new nonprint materials. Users can use author, title, subject heading or call number for online searching. They can also use Boolean operator search strategy.

Three groups of users: systems analysts, librarians and general users were selected to evaluate the efficiency of the system. The librarian who used to MINI-MICRO CDS/ISIS more than other groups valued it the highest, while the systems analysts valued it the lowest because of their comparisons with other software packages they know. The users have good attitude in the search strategy development by the help of microcomputer, but they are less familiar with details of Anglo-American Cataloguing Rules, 2nd ed.

ภาควิชา ..... บรรณารักษศาสตร์ .....
สาขาวิชา ..... บรรณารักษศาสตร์ .....
ปีการศึกษา ..... 2532 .....

ลายมือชื่อนิติ ..... *สมชาย ธรรม* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *สมชาย ธรรม* .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์สองท่าน คือผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ ไม้หน่ายกิจและอาจารย์สุวรรณา
ทองสีสุบาส โดยท่านทั้งสองได้ให้ทั้งความรู้และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์
มาด้วยดี

ขอขอบคุณพี่ เพื่อนและน้อง สำนักวิทยบริการทุกคนที่ให้กำลังใจเสมอมา
คุณความดีของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ขอมอบให้แก่สกุล "ทิพยเนตร"

สุภาภรณ์ ทิพยเนตร

ค

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ฆ
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	จ
บทที่	
1. บทนำ	1
2. คอมพิวเตอร์กับการทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์	9
3. วิธีดำเนินการวิจัย	37
4. ผลการประเมินผลระบบการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์	100
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	121
รายการอ้างอิง	131
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก General material designation	138
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์สำหรับงานเทคนิค	141
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์สำหรับฝ่ายไลตทัศน์ศึกษา	144
ภาคผนวก ฆ บรรณานุกรมวัสดุไม่ตีพิมพ์	149
ภาคผนวก ง รหัสอักษรย่อ	276
ภาคผนวก จ คู่มือการใช้งานฐานข้อมูลวัสดุไม่ตีพิมพ์	279
ภาคผนวก ฉ แบบประเมินผลระบบการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ทำรายการ วัสดุไม่ตีพิมพ์สำหรับผู้ให้บริการวัสดุไม่ตีพิมพ์	332
ภาคผนวก ช แบบประเมินผลระบบการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ทำรายการ วัสดุไม่ตีพิมพ์สำหรับนักวิเคราะห์ระบบและหรือ/บรรณารักษ์	345
ประวัติผู้เขียน	362

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินผลระบบด้านการออกแบบโครงสร้างระบบของนักวิเคราะห์ระบบและบรรณารักษ์	103
ตารางที่ 2 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินผลระบบด้านการออกแบบโครงสร้างระบบของผู้ใช้บริการวัสดุไม่ตีพิมพ์	105
ตารางที่ 3 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินผลระบบด้านการจัดเก็บของนักวิเคราะห์และบรรณารักษ์	108
ตารางที่ 4 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินผลระบบด้านการค้นคืน	113
ตารางที่ 5 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินผลระบบด้านคู่มือการใช้ระบบของนักวิเคราะห์ระบบและบรรณารักษ์	116
ตารางที่ 6 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินผลระบบด้านคู่มือการใช้ระบบของผู้ใช้บริการวัสดุไม่ตีพิมพ์	117

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพประกอบที่ 1 ส่วนประกอบของโปรแกรม	28
ภาพประกอบที่ 2 เมนูหลัก EXE1	30
ภาพประกอบที่ 3 ตัวอย่างการแบ่งลำดับชั้นของเมนู	32
ภาพประกอบที่ 4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	37
ภาพประกอบที่ 5 การแบ่งส่วนราชการสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น .	38
ภาพประกอบที่ 6 ระบบการทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์โดยระบบมือ	44
ภาพประกอบที่ 7 การจัดทำรายชื่อวัสดุไม่ตีพิมพ์	48
ภาพประกอบที่ 8 การทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์โดยใช้ไมโครคอมพิวเตอร์	50
ภาพประกอบที่ 9 แผนภูมิการปฏิบัติงานในระบบใหม่	51
ภาพประกอบที่ 10 โครงสร้างแฟ้มข้อมูลฐานข้อมูลวัสดุไม่ตีพิมพ์	55